

Postup policistů při řešení případů domácího násilí

je upraven v Zákonu o Policii České republiky, č. 273/2008 Sb., §§ 44-57 a v Metodickém pokynu policejního prezidenta z 23.12.2009 o provádění vykazání.

Znaky domácího násilí:

- a) **přítomnost** jakékoliv formy násilí;
 - b) **asymetrie vztahu** - lze rozpoznat osobu ohroženou a osobu násilnou, role se nikdy nemění;
 - c) **cyklus** - k násilí dochází dlouhodobě a opakovaně;
 - d) **eskalace** - intenzita a frekvence násilí má stoupající tendenci.
- (Poslední dva znaky je možné odhalit až na základě bližších informací o vztahu, a proto by měli policisté vycházet z toho, že se jedná o domácí násilí, není-li potvrzen opak.)

Vaším úkolem je především zastavit násilí, zajistit bezpečí ohrožené osoby, případně omezit násilnou osobu na osobní svobodě. V každém případě je Vaší povinností perfektní zadokumentování incidentu domácího násilí.

Postup na místě činu

Vaším prvním krokem při zásahu je zajištění bezpečnosti všech přítomných osob. To zahrnuje:

1. **Oddělení ohrožené a násilné osoby!** Pokud to okolnosti dovolí, odvedte je do oddělených místností, aby na sebe neviděli a nemohli spolu dále komunikovat.
 - Násilí násilné osoby se může vystupňovat při Vašem příjezdu, v tu chvíli totiž ztrácí kontrolu nad ohroženou osobou.
 - Násilná osoba může kontrolovat ohroženou osobu i prostřednictvím gest nebo řeči těla, a tak může ovlivňovat její komunikaci s policií. Ohrožená osoba se v přítomnosti násilné osoby zpravidla bojí mluvit s policií, protože jí hrozí pozdější odplata.
 - Se stranami incidentu byste měli mluvit zvlášť, proto k zajištění vlastního bezpečí neváhejte přivolat v případě potřeby posily.
 - **Jsou-li splněny důvody omezení osobní svobody** (zajištění, zadržení, umístění do záchytné stanice), **využijte jich!** V takovém případě sdělte ohrožené osobě jak má dále postupovat a co bude dále s násilnou osobou.

domácího násilí dochází k nevyočitatelnému vývoji a chování násilných i ohrožených osob.

3. Vyhodnocení závažnosti zranění osob a poskytnutí či zavolání pomoci pro kteroukoliv ze zraněných stran.

4. Kontrolu bezpečí dětí a jiných osob na místě činu.

Pokud nebyl již na místo vyslán pracovník skupiny Domácí násilí MŘ PČR Brno, informujte tuto skupinu prostřednictvím operačního střediska o incidentu a sdělte informace potřebné k vyhodnocení potřebnosti výjezdu.

Zásady komunikace s osobou ohroženou DN

1. **Poskytněte** ohrožené osobě **důvěru a porozumění**. Jednání s osobou ohroženou domácím násilím vyžaduje citlivou a trpělivou komunikaci. Vysvětlíte co je Vaší úlohou v tuto chvíli. Potvrďte, že chápete, jak je její momentální situace náročná. Povzbudte ji.

2. **Věřte ohrožené osobě**, když vám říká, že ji blízká osoba týrá a jinak jí ubližuje. Osoby skutečně ohrožené domácím násilím zpravidla ve vyprávění minimalizují to, co se u nich doma děje. Realita bývá mnohem horší. Ptejte se ohrožené osoby. Odpovědi vám poskytnou přesnější představu o páchaném násilí.

- *Byl/a jste již dříve napadán/a a týrán/a (historie týrání)?*

- *Byly napadány i děti?*

- *Kde jsou děti v tuto chvíli?*

- *Popište mi dřívější násilné incidenty.*

- *Pozorujete, že se násilí zhoršuje, dochází k němu častěji a je více intenzivní?*

- *Došlo i k poškozování věcí? Jaké vznikly škody?*

- *Byly proti vám nebo vašim dětem použity (věci jako) zbraně?*

3. **Snažte se vcítit** „do kůže“ ohrožené osoby nebo si představte, že jde o Vašeho blízkého - pomůže Vám to lépe porozumět a zvolit nejlepší způsob jednání.

4. **Poskytněte** ohrožené osobě **informace** o obvyklém postupu policie, co se bude dít nyní, co později, kde ohrožená osoba získá další informace.

5. **Předejte** ohrožené osobě **kontakty** na další služby. Veškeré kontakty osobě ohrožené DmN předá kdykoliv linka IC Brno na tel. číslo 739 078 078.

6. **Zadokumentujte informace**, které jste k domácímu násilí získali na formulář o incidentu se znaky DmN. Později už nebudou tak přesné

a mohly by chybět Vaším kolegům. Domácí násilí je násilí vztahové a nikoliv jednotlivý násilný akt, proto je Vaše dokumentace tak důležitá.

7. **Jestliže v domácnosti** postižené násilím mezi dospělými **žijí děti**, vždy je třeba zadokumentovat i toto, aby mohl být **vyrozuměn orgán sociálně právní ochrany dětí**.

8. **Myslete na bezpečí ohrožené osoby**. Položte si otázku, co se stane po Vašem odchodu z bytu. Co se stane, až se ohrožená osoba vrátí z policie domů. Nabídněte jí základní informace k bezpečnostnímu plánu. Sdělte jí adresu nejbližšího azylového domu nebo krizového centra a předejte kartičku s těmito informacemi.

9. **Informuje** ohroženou osobu, aby si **uschovala jakékoli důkazy** o fyzickém násilí (roztrhané oblečení, fotografie, zranění apod.) a v případě zranění vždy vyhledala lékaře, oznámila, co se stalo, a požádala o zadokumentování. Vysvětlete význam lékařské dokumentace z hlediska dalšího šetření.

Bezpečnostní plán pro osoby ohrožené domácím násilím

Bezpečí osoby ohrožené domácím násilím je základním předpokladem řešení problému. V případě náhlého útoku by ohrožená osoba měla pamatovat především na své zdraví a život. Policista by ji měl informovat o možných bezpečnostních opatřeních.

Policista by měl osobu ohroženou domácím násilím poučit:

- aby se svěřila přátelům nebo příbuzným, kterým důvěřuje, s tím, že je doma napadána. Je důležité, aby si vytvořila podpůrnou síť, kde se jí dostane alespoň krátkodobé pomoci,
- aby si se sousedy nebo přáteli domluvila znamení, kterým může signalizovat potřebu pomoci, např. zatelefonovat smluvené heslo, po kterém mají zavolat policii nebo se domluvit, aby volali policii vždy, pokud uslyší křik, pláč, rozbíjení předmětů apod.,
- aby si zabalila pohotovostní tašku s penězi, náhradními klíči, oblečením na výměnu a důležitými dokumenty a uložila ji mimo dosah násilné osoby (sousedé, v práci). Při náhlém odchodu z domova by si osoba ohrožená domácím násilím měla vzít s sebou:
 - osobní doklady (občanský průkaz), léky, brýle, hygien. potřeby
 - kartičky zdravotních pojišťoven (svou a dětí), kreditní karty
 - záznamy o násilí: vlastní, lékařské, policejní, ze soc. odboru
 - soudní rozhodnutí o dětech, majetku atd.

- aby si promyslela a naplánovala únikové cesty ze všech dveří a oken, včetně těch ve sklepě a horních patrech. Dokáže pak lépe reagovat v situaci tísně,
- aby se rozhodla, kam půjde, až se dostane ven z bytu nebo domu. Měla by si zjistit adresy míst v okolí bydliště s nepřetržitým provozem (policie, nemocnice, hasičská stanice),
- aby si promyslela, jak se tam dostane. To je problém osob ohrožených domácím násilím zejména na venkově nebo na samotách. Je důležité mít u sebe vždy peníze nebo jízdenky, udržovat v pojízdném stavu auto, nebo kolo, kočárek pro děti ukládat na dostupné místo,
- aby se nenechala zavřít v části domu, kde nejsou okna ani žádný východ, nebo kde se nacházejí nějaké možné zbraně (např. v kuchyni nebo koupelně). Pokud bydlí na venkově, měla by se vyhnout stodole nebo dílně, kde mohou být uskladněny různé nástroje,
- aby si zapamatovala několik důležitých telefonních čísel, jako je krizová linka pro domácí násilí, policie nebo místní azylový dům; aby naučila své děti používat telefon a zavolat policii, sousedy nebo někoho jiného, kdo může rychle pomoci.

Důležitá telefonní čísla (kam se může osoba ohrožená domácím násilím obrátit)

Policie České republiky:

- tísňová linka - 158 nonstop
- skupina Domácí násilí Policie ČR, Brno, Cejl 4/6, 5. patro
tel.: 974 625 530-1 (6.00 – 22.00)

Intervenční centrum Spondea, tel.: 739 078 078 nonstop

DONA linka Praha, tel.: 251 511 313 nonstop

Krizové centrum při FN Brno-Bohunice tel.: 532 232 078 nonstop
(komplexní lékařské ošetření v návaznosti na pomoc osobám ohroženým DN, jejich blízkým a pozůstalým)

Vydal Odbor zdraví MMB, ve spolupráci s IDT pro oblast DN, v rámci projektu *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí ve statutárním městě Brně* realizovaného za finanční podpory města Brna a Jihomoravského kraje, **2006, aktualizace textu 2009**

© Bílý kruh bezpečí 2003